

?Totes les infraestructures del Campus s'han construït amb la nostra capacitat de generar recursos propis?

ENTREVISTA. ValentÀ- MartÀ-nez Espinosa Às Vicerector del Campus Manresa de la UVic, director general de la FUB, membre de BarnaConsultors i dels patronats de la FundaciÀ³ Althaia, del CTM i de la FundaciÀ³ Rosa Oriol, tambÀ³ Às al consell assessor de RegiÀ³7 i À vocal consultor de la Cambra de ComerÀs. Doctor en Psicologia, Às professor colÀ-laborador de l'Escola UniversitÀ ria d'InfermÀ ria a Manresa i durant 21 anys va ser professor associat del departament de DirecciÀ³ de Persones de l'Escola d'Alta DirecciÀ³ i AdministraciÀ³ de Barcelona (EADA). TÀ³ dues passions professionals: la gestiÀ³ i la docÀncia.

D'on sorgeix el teu interès per la infermeria?

A la farmàcia Buxó coincideixo amb el Maurici Perramon. Vaig veure que també feia d'infermer i em va semblar que em podria agradar. De fet, inicialment hauria volgut fer Medicina, però en aquells moments hi havia *numerus clausus* i no em podia permetre el luxe de deixar de treballar. Infermeria eren uns estudis vinculats al camp de la salut, però només de tres anys. Això em permetia desenvolupar l'activitat professional al món sanitari. Tot i això, com que em va quedar la recança, quan vaig tenir la possibilitat em vaig matricular de primer de Medicina a l'Autònoma, però quan vaig veure que ho podia haver fet, ho vaig deixar perquè ja m'havia quedat tranquil.

Formació permanent

És imprescindible la formació permanent?

Totalment. N'estic convençudíssim i així ho practico. La formació ha de ser continuada al llarg de la vida, perquè tot va amb una rapidesa extraordinària. Ens cal estar al dia del que passa. En segon lloc, aquelles persones que assumim un nivell de responsabilitat, amb més raó hem d'estar en formació contínua perquè hem de ser capaços de liderar projectes en aquest entorn tan canviant.

Què és la Nit per la Recerca?

És una iniciativa del doctor Bonaventura Clotet que assumeix la càtedra de la SIDA de la UVIC-UCC, que va proposar muntar una nit per la recerca amb l'objectiu de captar recursos per seguir investigant en el camp de la SIDA. La primera nit es va fer a Taradell, l'any passat a Manresa i el mes d'abril d'enguany a Olot.

En què consisteix el vostre codi ètic?

Intenta definir la manera que la gent que treballa a la FUB té per desenvolupar l'activitat professional, amb tota una sèrie de criteris vinculats a la transparència, el respecte, el rigor o la tolerància. Tot el que forma part d'una relació permeable entre la gent que hi treballa i la que fa ús de les instal·lacions.

Estudiar a EADA va ser una necessitat professional?

L'Escola d'Alta Direcció i Administració de Barcelona era la *Business School* que aleshores tenia

més prestigi des del punt de vista de la gestió sanitària. Tota la gent que arribàvem a tenir càrrecs de responsabilitat en l'àmbit de la salut tard o d'hora hi passàvem perquè tenia uns productes formatius orientats a les nostres necessitats professionals, per formar directius hospitalaris.

Psicologia organitzativa

Professionalment t'has hagut de relacionar amb moltes persones, oi?

Efectivament. En el camp de la gestió tens molta relació amb persones, així com en el camp de la formació, sobretot pel que fa als recursos humans. Tot i així, m'adonava que em faltava un corpus teòric que m'expliqués més bé per què passaven les coses a la pràctica. Volia saber explicar com es mouen les persones en les organitzacions i, això m'ho va donar la Psicologia organitzativa. Em va anar molt bé tant en la trajectòria professional com en la docent.

D'aquí ve, doncs, el teu interès per la Psicologia?

Si, és clar, per un tema de coherència. Era un camp que m'interessava per la qüestió acadèmica. Moltes de les assignatures de la Psicologia organitzativa estan relacionades amb els temes de recursos humans i comportament organitzatiu. Coneixia la pràctica, aleshores era director de l'Escola Universitària de les Ciències de la Salut, però em faltava l'experiència teòrica. Per tant, el curs 1996-97 començo els estudis de Psicologia a la Universitat Ramon Llull i els acabo l'any 2000. Posteriorment vaig anar fent cursos fins acabar el doctorat l'any 2014.

Sobre quin tema fas la tesi doctoral?

El títol és *La diplomatura d'Infermeria a Catalunya: Inici i final del títol universitari*. perquè les diplomatures van acabar a Catalunya quan es va posar en pràctica el Pla Bolonya, amb els graus. Per tant, aquests diplomes van començar el 1990 i han finalitzat fa ben poc. Hi estudio l'evolució arreu de Catalunya de l'oferta de diplomatures, la demanda, el grau de satisfacció, les catorze escoles universitàries i els plans d'estudi des del començament fins al final. Ara ja no es poden estudiar perquè s'han substituït pel grau d'Infermeria.

Quines són les teves competències com a gestor i director?

Les persones que estem al davant de qualsevol organització hem de buscar la coherència. Hi ha d'haver un cert ordre entre el que es vol fer i el que es fa. Per tant, m'he de cuidar d'organitzar amb tot l'equip de direcció l'activitat acadèmica, definir clarament les línies de funcionament futur, seguir el pressupost fil per randa, fer visible l'organització no només en l'àmbit universitari sinó també en el social, tot intentant està presents en l'àmbit territorial, (manresa i del nostre entorn) i aportant-hi uns valors mirant que les 700 persones que participen en la nostra organització tinguin un entorn agradable per desenvolupar l'activitat professional.

Pots compaginar-ho bé amb la docència?

Intento fer-ho. Faig una optativa a quart de direcció d'equips dins del grau d'Infermeria. I tot el meu camp docent, que seria formació continuada, màsters, postgraus, etc. va vinculat al camp de la gestió dels recursos humans, bàsicament: comportament organitzatiu, gestió d'equips i lideratge.

Fusió hospitalària

Quina és la teva valoració de la fusió hospitalària?

Va generar moltes tensions. Va ser una de les primeres fusions hospitalàries de Catalunya. La fusió de Sant Andreu amb l'Hospital de Sant Joan de Déu va configurar l'Hospital General entre el 1986 i el 1989. Després, la Unitat Coronària es van fusionar amb el Centre Hospitalari el 1994-95. I, posteriorment, Althaia. La realitat és que en aquelles moments no s'entenia gaire, però si no

s'hagués fet cap dels centres hauria tingut viabilitat. Amb la fusió es va demostrar que un dels centres, Sant Joan de Déu, es va poder dedicar a fer activitat assistencial d'aguts i l'hospital de Sant Andreu va fer un recorregut extraordinari en el camp de l'atenció a la gent gran i es va convertir en un dels centres de referència a Catalunya. La fusió va permetre aquesta dualitat d'assistència i va trencar amb una certa competència entre els cinc centres sanitaris de l'època: Centre Hospitalari, Unitat Coronària, Clínica de Sant Josep, Hospital de Sant Andreu i Sant Joan de Déu. Vist en perspectiva, la fusió era del tot necessària i va ser extraordinàriament ben feta.

I ara, amb Althaia, com queda la situació?

Althaia és una fundació assistencial presidida per l'alcalde, de gestió privada, però d'orientació pública. Per tant, diria que en un 95% de l'activitat és pública i concertada amb el Servei Català de la Salut i l'activitat privada i mutual correspon a la Clínica de Sant Josep. Queda la Fundació SocioSanitària de Sant Andreu que té un règim propi. Penso que aquests models fundacionals van força bé: Fundació Assistencial Althaia, la Fundació Sociosanitària de Manresa, són semblants a la Fundació Universitària del Bages, en el sentit que són models que funcionen bé perquè donen molta fluïdesa. FUB

Què és el més important dels 25 anys de la FUB que celebren enguany?

Hi ha hagut diferents moments importants. L'inici, el trasllat de tots els estudis universitaris... Integrar-los dins d'una única estructura ens va permetre fer un salt qualitatiu extraordinari i visualitzar que teníem Universitat a la ciutat. Després, la construcció de l'estructura Campus, lligada al desenvolupament urbanístic de la zona nord de Manresa, dinamitzada també per l'estructura de la FUB. La capitalització de l'edifici de la FUB2, amb el creixement exponencial que hem tingut en l'oferta universitària de la ciutat; la visibilitat de la pròpia ciutat a fora, amb alumnes que vénen d'arreu: França, Itàlia o de la resta de l'estat... És una munió de coses. I, sobretot, la gran quantitat de gent que s'hi ha pogut formar, sense haver d'anar a estudiar lluny. Tot plegat a cost zero per a la ciutat i l'entorn. Més aviat seria al contrari, ja que suposa un actiu brutal. Enguany passaran gairebé 4.000 persones per les diverses activitats de la FUB.

Com valoren la nova entitat federada amb la Universitat de Vic?

La creació el 25 d'abril de l'any passat de la nova estructura universitària federada entre la FUB i la Fundació Universitària Balma que ha donat lloc a la UVIC-UCC és d'una importància molt significativa. Som dues entitats rectores que creem la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya, amb dos campus: Vic i Manresa. Deixar de ser un centre adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona ens aporta ser una universitat *de facto*. Això ens permet estar als òrgans rectors, prendre decisions acadèmiques de primer nivell, implantar nous estudis, tenir un vicerectorat dintre de l'estructura del Campus, és a dir, saltar des d'un punt de vista qualitatiu a ser una universitat. La FUB és ara una institució vinculada a una universitat de la qual formem part de ple dret.

És compatible ser director general de la FUB i vicerector del Campus Manresa?

Totalment compatible i coherent amb l'evolució que hem fet en l'àmbit de l'entitat federada. Nosaltres vam insistir molt que si passàvem a ser una universitat *de facto*, Manresa havia de tenir una figura que acadèmicament és molt reconeguda, com és el cas del vicerectorat. El rector actualment està cavalcant entre els dos Campus, però Manresa no tenia fins ara posicionament universitari. Per això, la importància de tenir un vicerector. És cert que actualment està desenvolupada per una direcció general, però és anecdòtic, bàsicament perquè he estat el responsable de coordinar-me i definir aquest model d'entitat federada. Però és evident que no m'interessa tant el cul Valentí Martínez -si em permetes l'expressió- sinó la cadira del vicerectorat. Té data de caducitat. D'aquí a un temps s'estructurarà amb un director general per un cantó i el vicerectorat per un altre. Quedi clar que no m'interessa agrupar càrrecs sinó que conjunturalment en aquesta primera fase era interessant que l'element vertebrador de l'entitat federada assumís aquest paper, ja que tenia la

formació que em permetia fer-ho i que ens dóna molta tranquil·litat des d'un punt de vista de relació amb el rectorat de Vic. Però, el més important de tot és que, més enllà del Valentí Martínez, tenim una cadira que es diu vicerectorat, qui l'ocupa ara és una anècdota.

Com es finança la FUB?

Ens financem exclusivament per l'activitat que desenvolupem. Vull incidir especialment en aquest punt, ja que no tenim cap via de finançament públic. Totes les infraestructures que observes al Campus s'han construït amb la nostra capacitat de generar recursos propis que després ens permeten tornar a invertir. La Clínica Universitària ha tingut un cost aproximat de 5 milions d'euros i puc dir que aquest 2016 ja està pagada, i també tots els equipaments FUB: els edificis 1 i 2, i la Clínica. Coparticipem en l'organització de la Biblioteca del Campus, conjuntament amb la UPC.

La Residència d'Estudiants també és vostra?

No. És una inversió de l'empresa Visoren, coparticipada amb Constructora d'Aro, i l'exploten a la seva manera durant uns anys, amb una cessió d'ús de l'Ajuntament de Manresa.

Hi ha diferències entre els edificis de la FUB1 i la FUB2?

A nivell de gestió i d'òrgans rectors no, però sí en l'àmbit de les activitats. A la FUB1 intentem fer totes les activitats vinculades al camp dels graus; és a dir, els estudis vinculats a l'àmbit universitari pel que fa a la part teòrica del grau i postgrau, de la formació continuada, dels màsters, d'idiomes... A la FUB2, el cicle formatiu de grau superior, a partir d'aquest any oferim l'especialitat de pròtesis dental. I, pel que fa a la Clínica Universitària, l'activitat teòrica i pràctica de l'àmbit de Ciències de la Salut, així com l'activitat assistencial a nivell pràctic. Hi fem visites especialitzades a pacients, ja que tenim un conveni de col·laboració molt important amb el CAT-Salut per fer la Logopèdia pública, per cobrir una demanda existent a Manresa. En aquest cas, la FUB cedeix els espais i els nostres logopedes fan la feina finançats pel Servei Català de la Salut. Aquesta cobertura és una novetat a tot Catalunya, ja que cap altra àmbit universitari la té. Fins ara, les clíniques universitàries sempre han estat vinculades a l'odontologia, a la veterinària i a la medicina. Nosaltres vam ser la primera clínica universitària vinculada a estudis de curta durada, primer en diplomatures i actualment en graus, pel que fa a la Infermeria, la Fisioteràpia, la Podologia i la Logopèdia. És un projecte pioner des d'un punt de vista d'estructura universitària.

Centre Internacional de Simulació

A què es dedica el Centre Internacional de Simulació i Alt Rendiment Clínic?

Està vinculat a la Clínica Universitària i adreçat als professionals assistencials, com ara metges, infermers o fisioterapeutes, per tal que puguin fer pràctiques preclíniques. És a dir, que treballin amb nins i programes informàtics per fer pràctiques d'habilitats per augmentar la seguretat dels pacients, reduir els errors i esdeveniments adversos i alhora poder impulsar pràctiques clíniques innovadores. Està molt de moda en l'àmbit de la salut precisament per assolir aquesta seguretat en els pacients. També s'han començat a fer coses en l'àmbit de l'empresa, per a selecció de personal o en algunes assignatures vinculades a l'economia o les finances.

Què és Lab 0_6?

És un centre de descoberta, formació, documentació i recerca per a l'educació científica des de les primeres edats que impulsa l'Educació Infantil de la Facultat de Ciències Socials de Manresa, de la Universitat de Vic, especialment adreçat a professionals de l'educació que vulguin reflexionar sobre la fonamentació teòrica i també des del punt de vista pràctic. Per exemple, el grup de recerca Experimentació i Aprenentatge del Lab 0_6 està format per investigadors diversos de disciplines

com la Filosofia, la Biologia, la Psicologia, la Psicopedagogia o la Sociologia, que formen un equip interdisciplinari, per plantejar un tipus de recerca aplicable a la pràctica pedagògica real.

Teniu altres reptes de futur?

Dins del projecte de la FUB estem definint el Pla Estratègic 2016-2020. Hem de ser capaços de saber cap on hauríem d'anar. Ho hem de fer conjuntament amb el paraiga de la Universitat de Vic, Universitat Central de Catalunya, de la qual formem part. Les línies de l'estratègia del futur han de passar per consolidar els estudis universitaris i, si és possible, incrementar l'oferta d'estudis; desenvolupar el projecte de formació continuada, postgraus i màsters que ens posicionen bé en el mercat de formació; seguir desenvolupant nous projectes pel que fa a la Clínica Universitària i anar desplegant més cicles formatius de grau superior. El que històricament sempre ha fet la FUB és fer un projecte, iniciar-lo i consolidar-lo, pas a pas.

Quina és la teva funció com a vocal consultor de la Cambra de Comerç?

Participo en la dinàmica del funcionament de la Cambra en els plens, sense una feina concreta. Assisteixo als plens i estic a disposició del president de la Cambra per si considera que en l'àmbit universitari hem de fer alguna aportació. Hem fet algun tipus d'activitat formativa conjunta. Es tracta de dues organitzacions molt permeables. Està bé que el director general de la FUB formi part del Ple, de la mateixa manera que el president de la Cambra és membre del patronat de la FUB.

Com a membre del patronat de la Fundació Althaia, quines responsabilitats tens?

En general, els òrgans rectors de les fundacions amb els patronats són els màxims responsables de la dinàmica de l'organització. Per tant, el patronat d'Althaia que presideix l'alcalde, ha d'aprovar els pressupostos, marcar les línies estratègiques, fer-se càrrec del funcionament ordinari de la institució, aprovar els nous projectes, fer inversions. És el màxim òrgan de decisió de les fundacions, amb una funció igual al del patronat de la FUB.

També ho ets del Centre Tecnològic. S'han desinflat les expectatives del CTM?

Funciona molt bé, però és cert que la Generalitat va decidir fa uns dos anys fer una fusió de centres tecnològics i va crear l'EURECAT. Com a Centre Tecnològic també ens hem incorporat a l'EURECAT, però amb una diferència jurídica, perquè el nostre edifici es va fer amb fons públics, i per tant, fins que no finalitzi el finançament no ens hi podem incorporar de manera definitiva, amb les mateixes condicions que la resta.

Veig que també formes part del Patronat de la Fundació Rosa Oriol?

M'ho va proposar sor Lucía Caram quan van començar a muntar la fundació d'ajuda i orientació. Em va demanar que m'hi incorporés a nivell personal per aportar el que pogués. Com a la resta de patronats, tenim un paper de suport per fer el que ens demanen, però l'*alma mater* de la fundació és sor Lucía. Això sí, amb una gran quantitat de voluntaris que són els que fan possible que la fundació funcioni. El paper dels patrons és secundari, perquè el protagonisme és clarament de la família Tous, que hi aporta els recursos, sor Lucía i els voluntaris. El problema de la pobresa és estructural i no depèn només d'una fundació, però està bé que hi hagi iniciatives des del camp privat que intentin ajudar a resoldre els grans problemes que hem tingut i continuem tenint, encara que només sigui posar un pedaç i no s'arribi a l'arrel. Serveix per generar sinergies i ajuda a sensibilitzar persones que, si no tinguessin aquesta evidència, no s'adonarien de com és la realitat.

El Perfil

Valentí Martínez Espinosa neix el 15 de febrer de 1960 a Villanueva del Arzobispo (Jaén), però al

cap de tres mesos la família s'instal·la a Manresa, on el pare, Alfons, d'ofici paleta, ja hi tenia un germà. La seva mare, Josefa, va fer de mestressa de casa. Tenia dos germans, l'Alfons, que va morir fa quatre anys, i l'Antoni. Viuen al carrer de Sant Bartomeu, a les Escodines: "M'he sentit escodinaire tota la vida". Fa la primària a l'antic col·legi Sant Ignasi, on ara hi ha l'Arxiu Comarcal i el Museu, del 1964 fins al 1970, en què fa la preparatòria amb el senyor Vidal a l'institut Lluís de Peguera. Després del COU comença el 1978 els estudis d'Infermeria a l'Hospital Clínic de Barcelona i es diploma el 1981 per la UB. Fa el servei militar a Gijón, "ciutat que em va atrapar i que després he visitat diverses vegades". El curs 1974-75 comença a treballar d'aprenent a la farmàcia Buxó, dirigida pel matrimoni Flora Buxó i Joan Pradell. Acabat el servei militar, el 1982 entra a Sant Joan de Déu amb plaça d'infermer a radiologia, amb el doctor Piulats, cap de servei, i amb J.A. Playà, cap de personal. Fa tot un recorregut en l'àmbit: infermer al servei de Radiologia, supervisor del bloc quirúrgic i cap d'Infermeria. El 1983 es casa amb Montserrat Rodríguez, amb qui tenen dues filles: Laura, fisioterapeuta, i Marta, infermera; totes dues, exestudiants de la FUB.

Des del 1988 passa a ser el director d'Infermeria de l'Hospital General, inaugurat el 1989. Ho serà fins al 1994. A partir d'aquest moment complementa les activitats acadèmiques i professionals per gestionar i dirigir, i alhora mantenir l'activitat docent. El 1989 es diploma en Gestió Sanitària per l'EADA Business School de Barcelona i l'any següent, en Direcció Hospitalària per la mateixa escola. El 2000 es llicencia en Psicologia per la Ramon Llull. El 2008 obté el diploma d'Estudis Avançats en Gestió d'Institucions Universitàries per la Universitat Abat Oliba i el 2014 és doctor en Psicologia per la mateixa Universitat, amb la tesi *La diplomatura en Infermeria a Catalunya. Inici i final del títol universitari*. Pel que fa a les activitats docents, del 1991 al 2012 és professor associat del departament de Direcció de Persones de l'Escola d'Alta Direcció i Administració de Barcelona (EADA) i des del 1993 fins a l'actualitat, professor col·laborador de l'Escola Universitària d'Infermeria a Manresa, primer dependent de la Universitat Autònoma de Barcelona i ara de la Universitat de Vic. Actualment té a càrrec seu com a professor graus i postgraus d'Infermeria, màsters d'empresa, etc. Del 1994 al 1996 és responsable del Servei al Client del Servei Català de la Salut, de la Regió Sanitària Centre. Del 1996 al 1997, director de l'Escola Universitària d'infermeria i del 1997 al 2000, director de l'Escola Universitària de Ciències de la Salut a Manresa. Del 2000 fins a l'actualitat és director general de la FUB i del 2014 fins ara, vicerector del Campus Manresa de la Universitat de Vic, Universitat Central de Catalunya. Des del 2011 és membre de BarnaConsultors. Ha fet consultoria internacional als hospitals de Mendoza i Schestakow de Sant Rafael a l'Argentina, al Ministeri de Salut de Guatemala i també a Xile. Actualment també és membre dels patronats de la Fundació Althaia i del Centre Tecnològic (CTM), del Consell de Ciutat que va acabar el maig del 2015 i del patronat de la Fundació Rosa Oriol. És membre del consell assessor de Regió7 i vocal consultor de la Cambra de Comerç de Manresa.